

Geachte,

De warmtetransitie in de gebouwde omgeving plaatst elke provincie de komende vier jaar voor een heel aantal uitdagingen. Vast staat dat elke provincie toe werkt naar meer duurzame warmtebronnen. Gezien uw partij mee onderhandelt over het nieuwe coalitieakkoord, vragen we graag uw aandacht voor de opgave rond de verduurzaming via bodemenergie. We geven u graag een aantal overwegingen mee in het inpassen van die duurzame warmtebronnen in de provincie.

Bodemenergie is onmisbaar

De oorlog in Oekraïne heeft duidelijk gemaakt dat we zo snel mogelijk onafhankelijk van buitenlands gas willen worden; tegelijkertijd is het ook geen optie om de binnenlandse gasproductie op te hogen. De komende jaren moeten we onze gebouwde omgeving daarom zo snel mogelijk verduurzamen. Dat doen we aan de ene kant door minder energie te verbruiken (bijvoorbeeld door isolatie van woningen) en aan de andere kant door over te stappen op duurzame warmtebronnen. Ook het Rijk zet hier op in, bijvoorbeeld met de verplichting voor een duurzamer alternatief als vervanging van de traditionele cv-ketel vanaf 2026.

Bodemenergie, waarmee warmte of koude uit ondergrond wordt gewonnen, vormt daarin een cruciaal onderdeel. Door warmtepompen wordt energie uit de bodem omgezet in het verwarmen en koelen van onze gebouwde omgeving. Deze bodemwarmtepompen zijn in veel gevallen de meest efficiënte duurzame vervanger. Bodemwarmtepompen hebben een hoog rendement, waardoor je minder energie nodig hebt om een woning te verwarmen, en geven ook de mogelijkheid om duurzaam te koelen. Het zorgt ook dat er geen opwarming van de buitenlucht plaatsvindt door airco's.

Ruimtelijke ordening in de bodem

Bodemenergiesystemen zijn van groot belang in de verduurzaming van de gebouwde omgeving, waar rekening mee gehouden moet worden in de ruimtelijke ordening van de bodem. In een aantal provincies is te zien dat we tegen de grenzen van de ruimte in de bodem aanlopen, waardoor systemen voor bodemenergie niet of bijna niet meer mogelijk zijn. Dat speelt onder andere op plekken die zijn aangewezen als grondwatervoorraden.

Climate for Life ziet ook de noodzaak van het op orde houden van onze watervoorziening. Op sommige plekken zullen daarvoor ook nieuwe strategische grondwatervoorraden (ASV's) moeten worden aangewezen. We pleiten er wel voor dat er daarbij rekening gehouden wordt met de inpassing van bodemenergie, ook in de regelgeving die er voor wingebieden geldt, en daarbij niet meteen beperkingen op te leggen. Boringen verbieden zorgt ervoor dat bodemenergie niet meer mogelijk is, en boringen beperken tot een maximaal toegestane diepte maakt systemen aantoonbaar minder efficiënt.

Het grondwater moet daarbij uiteraard niet in het geding komen, ook niet op de lange termijn. Hierom is Itho Daalderop (Nederlandse producent van warmtepompen en onderdeel van Climate for Life) onlangs ook een onderzoek gestart in combinatie met onderzoeksorganisatie TNO en andere bedrijven. Daarin wordt onderzocht hoe een gesloten bodemenergiesysteem kan worden ingezet als bron voor een kleinschalig warmtenet, en hoe daarbij de belangen van de bodem blijvend geborgd worden. Meer info over dat onderzoek vindt u [hier](#).

Houd bodemenergie mogelijk

Climate for Life roept u als onderhandelende partijen op om bodemenergie mogelijk te houden in uw provincie. We hebben het hard nodig in de warmtetransitie van de gebouwde omgeving. Wij hopen dan ook dat uw partij zich tijdens de onderhandelingen over het coalitieakkoord zich hiervoor wilt inzetten.

Uiteraard gaan we graag het gesprek aan, mocht u door willen praten over de mogelijkheden voor bodemenergie in uw provincie.

Met vriendelijke groet,

Climate for Life